

Selvevaluering, Efterskolen Østergård 2014-15

Indholdsfortegnelse:

<u>Indledning</u>	<u>side 2</u>
<u>Tidsplan</u>	<u>side 3</u>
<u>Præsentation af selvevalueringens dataindsamling</u>	<u>side 4</u>
<u>Sammenfatninger og konklusioner på del 1 og del 2</u>	<u>side 4</u>
<u>Samlet opsamling og konklusion</u>	<u>side 11</u>
<u>Bilag 1</u>	<u>side 12</u>
<u>Bilag 2</u>	<u>side 19</u>

Indledning:

Skolens bestyrelse skal i henhold til efterskoleloven hvert andet år godkende en plan for selvevaluering af skolens virksomhed set i lyset af værdigrundlaget. Normalt vil arbejdet med denne plan bestå i, at man i bestyrelsen drøfter indholdet og omfanget af årets selvevaluering. Herefter beder man forstanderen om, at udarbejde en plan for selvevalueringen, som herefter forelægges bestyrelsen til godkendelse.

I praksis er to lærere tovholdere på denne opgave på Efterskolen Østergård.

I selvevaluering vurderer vi et udsnit af praksis, og diskuterer status og forbedringsmuligheder. Selvevaluering 2014-15 er baseret på nogle spørgeskemaer, der bidrager til at skabe en bredt funderet konsensus om skolens styrker, forbedringsmuligheder og indsatser på det pågældende område.

Efterskolen Østergårds værdigrundlag består af en vision og en række værdier, der gengives her:

VISION

På Efterskolen Østergård, skaber vi et trygt og struktureret læringsmiljø for vores elever. Vi bidrager til at eleverne udvikler personlige, sociale og faglige kompetencer – og medvirker til at glæden, trivsel og fællesskabet blomstrer. Vi bidrager til, at eleverne udvikler brede evner som mennesker og medborgere i en foranderlig verden.

VÆRDIER

På Østergård forpligter vi os hver især og sammen på værdierne respekt, tryghed, ansvar og ligestilling.

RESPEKT: *Vi agerer respektfuldt i enhver sammenhæng: elever, forældre, kolleger, samarbejdspartnere, fag og arbejdsplads.*

TRYGHED: *Vi skaber tryghed og yder omsorg. Den er forudsætningen for læring og høj grad af tillid.*

ANSVAR: *Vi tager ansvar for skolens omdømme, resultater, udvikling og professionelle niveau.*

LIGEVÆRD: *Vi ser alle som værdifulde og uundværlige.*

Efter aftale med bestyrelsen blev overskriften "Elevernes personlige hygiejne", da dette emne jævnligt er til drøftelse i medarbejdergruppen.

I forhold til værdien "respekt" møder vi i dagligdagen ofte dilemmaer over for eleverne. Hvordan agerer vi respektfuldt?

Hvor meget kan vi som lærere tillade os at rette på deres personlige valg så som påklædning, opførsel og hygiejne? Samtidig mener vi også at have en opdragende rolle, der stikker dybere end lærere i grundskolen, da eleverne er hjemme fra, og bor i et andet miljø.

Hvordan arbejder vi i feltet mellem tryghed og dermed omsorg, og respekt for den enkeltes eget valg?

Hvor langt kan man tillade sig at gå i forhold til at lade ens egne normer påvirke og have indflydelse på relationen mellem lærer og elev?

Hvilke tiltag kan vi iværksætte for at støtte eleverne med deres personlige hygiejne?

Tidsplan:

Forår 2014:	Nedsættelse af selvevalueringsgruppe – lærere.
Efterår 2014:	Afklaring og valg af fokuspunkt. Bestyrelsens beslutning. Sparring med Malene Hansen, bestyrelsesmedlem – yderligere præcisering af fokusområde Sparring med forstander.
December 2014	Fremlæggelse for medarbejdergruppen af evalueringsdesign. Spørgsmål besvares og afleveres til evaluatorene.
Januar/februar 2015	Opsamling og datahåndtering
Forår 2015	Fremlæggelse for medarbejdere og bestyrelse. Diskussion i medarbejdergruppen. Aftaler i medarbejdergruppen om det fortsatte arbejde med emnet. Offentliggørelse

Evalueringens empiri er delt i to dele.

Første del indeholder:

1: Spørgsmål, der evaluerer på kontaktlærernes oplevelse af elevernes vaner i forhold til personlig hygiejne.

2: Spørgsmål af pædagogisk og etisk karakter.

Alle lærere reflekterer og svarer på spørgsmålene, to og to, med deres kontaktlæremakker.

Desuden har nattevagten svaret.

Anden del er en evaluering med spørgsmål til eleverne:

Det er valgt at afgrænse gruppen til vores 24 huselever.

De har et større overskud og ro til selvstændigt at kunne svare, samt erfaring i ændrede betingelser for brug af badefaciliteter, da de er flyttet fra vores hovedbygning til et hus de deler med 5-6 andre elever.

Anden del får desuden en opfølgning fra de enkelte huslærere, der har vurderet om elevernes svar, stemmer overens med lærernes opfattelse. Dette vil kunne give et indblik i hvorvidt elever og lærere vurderer indsats og forhold ens, og perspektivere den respektfulde tillidsfulde pædagogiske indsats.

Alle besvarelser er anonymiserede i den forstand at det ikke fremgår af besvarelserne hvilke elever det handler om.

Alle spørgsmål og svar fremgår af bilag 1 og 2.

På baggrund af tilbagemeldinger fra lærergruppen, har evaluatorene sammenfattet følgende:

Sammenfatning og konklusion.

God hygiejne defineres af lærerne på Østergård ved "daglig tandpleje, tøjskift, daglig håndvask flere gange, skift af sengetøj". Pæn fremtoning er nævnt; at tøjet er rent og relevant i forhold til den situation som man skal optræde i.

I forhold til fokus på elevernes daglige hygiejne, har mange lærere dagligt fokus, og sender elever i bad, hvis de ikke er soignerede. De lærere, der observerer at eleverne ikke har været i bad, eller ikke er velsoignerede, sender eleverne i bad. For flere elever gælder det, at hjælpen er tilpasset individuelt, således at man kan støtte og vise de pågældende elever hvordan man gør. Det er ikke kun kontaktlærerne, der beder eleverne gå i bad eller skifte tøj, det er typisk også de lærere, der har eleven i undervisningen der bliver opmærksom på det.

Lærerne siger til eleverne, hvis det opleves at en elev ikke har været i bad eller på anden måde mangler noget i forhold til den daglige hygiejne. Der er opmærksomhed på, at vi respekterer den enkelte elevs personlige grænse, så vi for eksempel beder vedkommende om, at gå i bad, når der ikke er andre i nærheden. Der er opmærksomhed på, at man eksempelvis trækker eleven til side, så vedkommende ikke føler sig udstillet.

Et dilemma kan være, at vi sjældent har tid til at følge en elev i bad, og dermed kan man have følelsen af, at man ikke har mulighed for at følge til dørs. Hvis man som eksempelvis liniefaglærer oplever at en elev ikke har været i bad, giver man typisk eleven besked om at tage bad, og man skriver til den pågældende kontaktlærer at man har bedt eleven om det. Det er ikke altid nok, at bede en elev om at få vasket hår eller lignende, sommetider skal eleven hjælpes med at finde rent tøj, rene håndklæder o.s.v.

I lærergruppen forsøger vi at være på forkant med opgaverne, og forsøger at forklare eleven nødvendigheden af at gå i bad, og om nødvendigt hjælpe eleven ud i selve badet. Det er kontaktlærerens opgave i vores organisation. De fleste lærere mener, at der med den nuværende elevgruppe ikke er meget tid og mulighed for at hjælpe en elev, men hvis man har flere elever der har behov for denne type hjælp, er det svært at nå at gøre opgaven ordentligt. Man har bedst mulighed og tid til at hjælpe en elev, når man har aftenvagt, hvor man kan få lagt tid ind til denne type "andre opgaver", der ikke er skemalagte.

Den manglende hygiejne opleves i forbindelse med dårlig mundhygiejne, manglende bad og tøjskift. Det opleves også i forbindelse med manglende skift af sengetøj, håndklæder og undertøj. Nogle af grundene til den manglende hygiejne kan måske være den manglende tid om morgenen til at bade i. Det kan være svært at nå det alle, da der ikke er mange brusere til rådighed. Eksempelvis skal man i et botræningshus nå i bad, seks elever på mindre end en halv time, efter morgenmotion.

I forhold til elever der ikke selv kan klare den daglige hygiejne, virker det eksempelvis at vi har Emely, der møder tidligt ind og kan støtte enkelte elever i dette. Det er desuden en god idé i forhold til vores elever, at sætte tid på badet, og dermed give eleven den nødvendige struktur over de daglige ting i forbindelse med hygiejne. I husene er det ikke ualmindeligt, at eleverne indbyrdes har lavet aftale om, at nogen går i bad om eftermiddagen og andre om morgenen.

Man kan også støtte nogle elever, ved at lægge rent tøj frem dagligt eller lave ugentlige poser med tøj, så eleven på den måde bliver støttet i, at skifte tøj dagligt. Det kan flere steder være nødvendigt at følge op på, om hygiejnen bliver overholdt. Hygiejnen skal hos mange elever støttes op af instruktioner og påmindelser, for dermed at skabe strukturen.

Der er flere mulige grunde til at nogle elever ikke selv kan foretage den daglige hygiejne. For nogle er det et spørgsmål om opdragelse hjemmefra. Det kan opleves, at forældre i forhold til børn med særlige udfordringer og behov, overtager mange af denne type opgaver, og på den måde glemmer at vise børnene/den unge, hvordan man skal gøre, når man skal stå mere på egne ben. Man kan tydeligt mærke på en elev, når der er gode vaner med hjemmefra, så følger det jo helt naturligt med til elevens liv på efterskolen.

Det er også et "helt almindeligt" teenagetegn hos nogen, manglende fornemmelse og forståelse af egen krop og lugte mm.

For nogle elever, drejer det sig om, at de simpelthen ikke kan løfte den opgave det er, at varetage den daglige hygiejne, tøjskift mm. Vi har også elever, der simpelthen ikke kan lide at gå i bad, og som har mange undskyldninger for at lade være. Hos enkelte elever, ses der nærmest en angstprovokation, når de bliver bedt om at tage bad og vaske hår.

Der er forskellige etiske dilemmaer forbundet med at gå så tæt på folk, som vi gør i vores arbejde. Vi er opmærksomme på, at man kan komme til at overskride en personlig grænse. Det er vigtigt, at man har et indtryk af, hvilken elev man taler med, og dermed hvilke personlige grænser og personlige udfordringer den enkelte elev har. Det kan opleves grænseoverskridende både for eleven og læreren at skulle tale om en dårligt fungerende/manglende hygiejne. Samtidig er det nødvendigt at gøre eleven opmærksom på, at det er nødvendigt at have en vis standard for hygiejne, også for at indgå i et samspil med andre mennesker. Der skal tænkes videre dannelse, når eleven skal til at agere udenfor de kendte og trygge rammer, som Østergård repræsenterer.

Etiske dilemmaer

Vi gør os umage for, at det ikke bliver ydmygende for eleven, når vi påpeger at hygiejnen ikke er i orden. Vi er også bevidste om at inddrage forældrene, hvis vi skønner at det er nødvendigt. Det gode forældresamarbejde skal bevares, og det er vigtigt, at være opmærksomme på den hårfine grænse der er her, så man ikke sårer eleven.

For os medarbejdere, kan det også virke grænseoverskridende, at skulle bede et andet (næsten) voksent menneske, om at gå i bad. Omvendt må vi holde fokus på vigtigheden af en fornuftig hygiejne, da det er os, der er med eleverne i dagligdagen. Og hvis ikke vi "opdrager" her i en retning med god hygiejne, hvem gør så?

En enkelt lærer har i spørgeskemaet givet udtryk for, at "vi forsøger at få eleverne til at leve op til vores normer". Et spørgsmål kunne være, om det er det vi gør, og/eller om det er det, vi skal?

En medarbejder skriver, at "det er naturligt og en selvfølge, at skolen har en opgave i at planlægge, strukturere og tage højde for dilemmaer, så målet nås og eleverne bliver bedre".

Er hygiejneproblemet/udfordringen mere udtalt hos vores elevgruppe end andre? Eller er det en ungdomskultur generelt?

Lærerkollegiet er enige i, at hygiejneproblematikken helt klart er mere udtalt hos vores elevgruppe, end hos andre jævnaldrende unge. Årsagen er, at vores elever er sent udviklede og for manges vedkommende, ligger udviklingstrinet på alder med børn på 5 år, som stadig er i en læring i forhold til at vaske sig selv. Vores elevgruppe har, for manges vedkommende, behov for mere hjælp og træning end andre unge mennesker, der har lært disse basale ting på et tidligere tidspunkt i deres opvækst.

Der kan også være en del af hygiejneproblematikken, der skyldes at vores elever er teenagere, hvilket et enigt lærerkollegie dog mener er mindre betydningsfuld end at vores elever er svagt begavede.

Er dagligdagen på Østergård indrettet på en måde, der understøtter muligheden for den gode hygiejne, eksempelvis elevens skema?

En del af medarbejdergruppen påpeger, at vi i dagligdagen ikke har tid og mulighed nok til at have fokus på hygiejnen, da tiden er presset og besat af andre gøremål. Desuden mangler der badefaciliteter og tørrefaciliteter. Et ønske er, at man kunne sørge for bedre træning, bedre tid, samt mere faste og tydelige rammer.

En anden del af lærergruppen mener, at det bør være muligt, at finde tid til at bade dagligt, og at det må handle om en manglende lyst, hvis eleven ikke bader.

En medarbejder påpeger, at man andre steder har et "omsorgs-team", som kan støtte den konkrete gruppe, der har svært ved det. Pågældende medarbejder kommer med idéen om, at alle kontaktlærere har 3-5 elever, hvilket kunne være overskueligt for alle, og herunder hjælpe disse med hygiejnen. (Stadig kontakt-makkerteams, til blandt andet sparring mm).

Vi gav medarbejdergruppen nogle konkrete eksempler, og fik følgende besvarelser:

Konkret eksempel: En elev kommer på dit liniefag med strittende fedtet hår og du fornemmer at han/hun ikke har børstet tænder.

Hvad gør du i den konkrete situation?

Svar:

- Beder dem om at børste tænder
- sender i bad,
- trækker eleven til side,
- snakker med eleven om, hvorfor vedkommende ikke nåede badet efter morgenmotion, og efterfølgende får eleven lov til at gå i bad.
- Opmærksomhed på, hvem den pågældende elev er, herunder om det er noget der sker ofte.

Er eleven typisk medspiller/modspiller her?

- Det kommer an på situationen.
- Medspiller
- Eleven er gerne medspiller og går i bad.
- Som regel er eleven medspiller, og gør hvad der skal gøres. Jeg har også eksempler på det modsatte, hvor en elev siger, at det vil han ikke, og at han ikke kan se hvorfor man skal

børste tænder f.eks. Jeg har også tidligere haft en elev, der bare ikke ville gå i bad. Så har man et problem, da man jo ikke fysisk kan få et andet voksent menneske i bad!

- Det kommer an på, hvem elever er.
- Ofte siger eleven "ja ja", og derefter glemmer det.
- Medspiller

Hvad er mulighederne i situationen og kunne du ønske dig andre muligheder?

- Ønske: at der var mere fokus i starten af skoleåret.
- Man skal bede vedkommende om at gå i bad og skifte tøj. I hvert fald nogle gange, andre gange er det bedre som kontaktlærer, hvis det er et gennemgående tema.
- Man mangler konkret tid til opfølgning.
- Det må være kontaktlærerens opgave at spotte beskidte elever til morgensamling.
- Synes at muligheden er i orden, men at der forebygges, så det ikke sker hver dag.
- I de situationer, hvor eleven ikke selv går i bad, har jeg svært ved at se, at vi som kontaktlærere har tid til at hjælpe.
- Hvis man er to lærere på liniefaget, kan den ene gå med eleven, men det gør vi kun i praksis, hvis det er vores egne kontaktelever.
- At gøre det diskret er vigtigt, og at efterfølge med forklaring og eventuelt instruktion.
- 95% af gangene lykkes det at få eleven til at forstå og handle på det.

Du har aftenvagte og en elev lugter kraftigt af sved og hans/hendes bluse er tydeligvis brugt mange dage.

Hvad gør du i den konkrete situation?

- Prøver at få eleven i bad og skifte tøj.
- Snakker med eleven om, at eleven har svedt meget i dag, og man kan lugte det, selv om eleven måske ikke selv kan. Laver aftale om, at eleven går i bad og tager rent tøj på. Og om eleven evt. mangler hjælp til tøjvask.
- Beder eleven skifte.
- Beder eleven gå i bad og skifte tøj.
- Siger, at vedkommende skal gå i bad, og skifte tøj plus forklaring.

Oplever du at du har mulighed for at følge situationen til dørs ?

- Jeg konfronterer eleven og spørger indtil manglende tøjskift osv. Vi har fokus.
- Jeg synes det er svært at få tid til at følge sådan en situation til dørs,- der er mange opgaver i løbet af en dag.
- Egentlig ikke. Der er mange arbejdsopgaver på en aftenvagt.
- Ofte er aftenvagten besat med opgaver, så man når ikke at følge det op.

- Nej, men forventer at kontaktlæreren er opmærksom og handler på det – både hvad angår træning, info osv. Jeg har altid mulighed for at skrive til kontaktlærerne og forventer derefter at der bliver taget aktion på det.

Samlet opsamling på del 2- spørgsmål til huselever og deres lærere.

Generelt er eleverne tilfredse med faciliteterne i husene, men der er plads til forbedringer, enkelte vil gerne have det mere rent og varmere vand.

De ønsker ellers ikke at bade andre steder på skolen.

Halvdelen har ikke tid nok til at bade om morgenen.

Vurderet ud fra elevernes besvarelser er de selvstændige og styrer selv deres personlige hygiejne. Der er få besvarelser der indikerer, at de får hjælp eller ønsker hjælp af lærere til dette.

Lærernes vurderinger af elevernes svar, er meget blandede og nogle besvarelser generaliserer ud fra hele skolen nogle forholder sig ikke præcist til elevernes besvarelser, mens andre svarer med egne betragtninger.

Overordnet set efterlader lærernes samlede besvarelser, ikke desto mindre, et indtryk af en relativ stor enighed i huselevernes besvarelser, men med plads til forbedringer.

K-lærerne er kun delvis tilfredse med elevernes badevaner, og det handler primært om kvaliteten af den, da frekvensen af bad overvejende er tilfredsstillende.

I forhold til håndpleje og tøjskift er lærerne ikke enige i elevernes svar. Et flertal af elever ordner og klipper negle selv.

Samlet opsamling selvevaluering, Efterskolen Østergård 2014/2015.

Med respekt for den usikkerhed der kan være med de mangeartede besvarelser, kan vi med sikkerhed konkludere, at det vurderes, at der er elever, der har en tilfredsstillende hygiejne. De kan selv bade regelmæssigt, og er selv bevidste om at få skiftet tøj og børstet tænder.

Ud over denne gruppe møder lærerne dagligt elever, der har brug for at blive mindet om at soignere sig, og endeligt er der en gruppe elever, der ikke får badet jævnligt.

Lærerne udtrykker en samlet udfordring med at have tid til at hjælpe og støtte især sidstnævnte gruppe. Det er svært både at være underviser og omsorgsperson på samme tid på en så konkret opgave.

Lærerne møder dilemmaet om at deres vurdering og norm for god hygiejne kolliderer med elevernes, og rejser spørgsmålet om undervisning i god hygiejne og på en respektfuld måde vejledning, så det ikke opfattes som overskridelse af den unges privatsfære.

Samlet set vurderer vi, at der er brug for at højne elevernes hygiejne, og vil fremad udvikle på området med dette spørgsmål i lærergruppen:

Forhold dig til hvordan man fremadrettet kan arbejde praktisk og pædagogisk med elevernes hygiejne.

Vi samler op på idéer og forslag og kommer med et bud på fremtidigt arbejde med elevernes hygiejne, der kan implementeres i hverdagen og beskrives i Efterskolen Østergårds handlingsplan.

Peter Jørgensen og Inger Schmidt – maj 2015

BILAG 1

Spørgsmål til kontaktlærerne

Spørgsmålene er inddelt i to typer. Første del er helt konkret i skemaform: hvad oplever du at du ser hos dine elever i forhold til hygiejne; hvad gør de og hvad gør de ikke. Svarene er ikke sammentalt, men blot noteret samlet i skemaet af evaluatorene.

Derefter nogle spørgsmål, der dels sætter fokus på vores pædagogiske praksis i forhold til hygiejne-delen og dels stiller spørgsmål til vores egne individuelle opfattelser af hygiejnespørgsmålet.

	Piger			Drenge		
	Med hjælp	Selvstændigt	Ikke	Med hjælp	Selvstændigt	Ikke
Bader dagligt		2-3-2-3-4-7-2	1-1-1-1-1-	1-1-2	5-2-1-1-2-2-5	1-1-1-3
Børster tænder morgen	2	2-2-2-4-4-7-2	1-1	1	5-4-1-1-2-2	1-1-1-7
Børster tænder aften	2	2-2-2-4-4-7-2	1-1	1	5-4-1-1-2-7	1-1-1-2
Vasker hår dagligt	1	2-2-1-3-4-4-2	1-2-1-1-4	1	5-1-1-2-2-5	1-3-1-4
Skifter tøj dagligt	1	2-3-3-4-5-1	1-3-1	0-1-1-1	3-4-4-2-2-6	2-1-4
Vasker hænder efter toiletbesøg		2-3-1-2-4-4-7-2	1-2-1-1	2	4-5-2-1-2-2-4	2-1-6
Vasker hænder før et måltid		2-3-2-4-1	1-1-3-8	1	5-1-1	2-4-1-3-7

Værdierne angiver antallet af elever.

Hvordan definerer du god hygiejne?

- Ingen kropslugte, daglig tandpleje, ”pæn” fremtoning.
- Dagligt bad – tøjskift – børste tænder to gange dagligt, skifte sengetøj, vaske hænder
- Dagligt bad, rent undertøj, ydertøj pænt og rent
- Dagligt bad, tandbørstning, rent tøj, tøjvask, husk skift af sengetøj
- At man morgen og aften børster tænder, går i bad og skifter tøj.
- At gå i bad dagligt, børste tænder, skifte tøj – dagligt. Vaske hænder før man rører ved mad og efter toiletbesøg.
- Dagligt bad, børste tænder, tøjskift, vaske hænder
- Dagligt bad, vask, tandbørstning morgen og aften. Håndvask ved toiletbesøg samt før spisning og madlavning. Daglig brug af deodorant, daglig tøjskift samt pleje af hud, hår og negle, bumser og klipning.

Har du dagligt fokus på de elever, der har svært ved at klare den daglige hygiejne, og hvad gør du?

- Når problemet er der, får det stort fokus. Individuelt tilpasset hjælp; man går foran og viser hvordan.
- Vi har dagligt fokus
- Sender eleverne i bad, hvis de ikke er soignerede
- Når vi observerer det, siger vi det til eleverne, råder og vejleder derefter med vask – bussemænd mm. Tøjskift.
- Ja, hjælper til med at huske eleverne på dagligt bad, og hjælper med at huske eleverne på rent tøj.
- Jeg har fokus på de gange, hvor jeg oplever, at hygiejnen ikke bliver passet. Eksempelvis er der en pige, der relativt ofte ses med fedte hår, hvor jeg beder vedkommende vaske det.
- Ja, men det er ikke altid, at der er tid og mulighed til at følge op på det. Vi bemærker over for eleverne hvis de trænger til et bad mm., og hjælper dem eventuelt med at finde en løsning, der virker for dem.
- I det omfang det kan nås.
- Nej, jeg er ikke på skolen dagligt.

Har du tid nok til at hjælpe de elever, der ikke klarer den daglige hygiejne selv?

- Det er ikke et aktuelt problem, men det er svært med bare eksempelvis to elever der ikke kommer ordenligt afsted om morgenen.
- Vi forsøger at være på forkant
- Ja

- Nogle dage kan det godt knibe med tiden, men andre dage er der så mere tid
- Lige nu har jeg ingen elever, der har store udfordringer med det, men hvis jeg havde, kan jeg ikke se, hvordan jeg skulle få mulighed for at hjælpe vedkommende tidsmæssigt.
- Nej, ikke altid.
- Nej, der er ikke tid til at følge op. Det er ikke altid nok at sige, at de skal i bad, det skal ofte følges op med en hjælp, eksempelvis med rene håndklæder el.lign.
- Ja, på selve vagten, men ikke derudover.

Giv nogle eksempler på, hvornår du oplever den manglende hygiejne hos dine kontaktelever; er det i bestemte sammenhænge?

- Dårlig mundhygiejne, de "skjulte" ting: det samme sengetøj, det samme håndklæde eller undertøj.
- Det er generelt
- Omkring morgenmotion. Har de mon været i bad før og efter?
- Manglende hygiejne kan være grundet andre forhold, aftaler, manglende tid om morgenen til badning
- Der er ikke meget tid til at bade 6 elever om morgenen.
- Nogle gange dagligt
- Når vi sidder i spisesalen.
- Jeg er ikke kontaktlærer

Giv eksempler på hvad der virker, i forhold til en elev, der i udgangspunktet ikke selv klarer den daglige hygiejne.

- 1:1 mesterlære, Nikolaj-Johnny eksemplet, opfølgning. Et godt forældresamarbejde.
- Møder ind en time før, for at få hjælp til den daglige hygiejne.
- Små poser med basistøj til hver dag.
- At sætte tidspunkt på, hvornår man skal gå i bad, struktur over de daglige hygiejning.
- I huset, er der eksempelvis et par stykker, som går i bad om eftermiddagen.
- At lave en specialaftale, der passer til elevens behov og følge personligt op på den.
- Påmindelser, struktur, instruktion.

Oplever du det som et opdragelsesspørgsmål hjemmefra, hvis/når det unge menneske ikke selv er i stand til at foretage den daglige hygiejne? Eller er det andet?

- I høj grad et spørgsmål om opdragelse, eller mangel derpå. Hvis god hygiejne ikke er et tema hjemmefra, er det svært. (Der kan også være FOR meget forældreansvar, eksempelvis Sebastian).
- Ja, vi ser det som et opdragelsesspørgsmål.
- Teenagesyndrom, manglende fornemmelse af egen krop og lugte mm.
- Godt, hvis de har gode vaner med hjemmefra.
- Det er forskelligt, men det kan i nogen sammenhænge godt være medvirkende hjemmefra.
- Det kan både være et opdragelsesspørgsmål, og det kan også være at eleven simpelthen ikke evner at løfte opgaven, eller ikke ser det som et nødvendigt onde at gå i bad.
- Noget af det er opdragelsesmæssigt, men noget kan også tilskrives deres diagnose.
- Det virker som om, eleven selv glemmer det. Baglandet er i orden hos de fleste af vores elever. Nogle elever synes ikke at hygiejne er rart eller sjovt.
- Det er min opfattelse, at det er en af skolen og kontaktlærernes fornemste opgave, at hjælpe eleverne med træning og forståelse heraf og oplæring i god hygiejne.

Hvilke etiske dilemmaer er der, når vi går så tæt på folk, som vi gør i vores arbejde?

- Forældresamarbejdet skal bevares, hvis det påpeges. Det må ikke blive ydmygende for nogen.
- Vi kan overskride en personlig grænse OG vi er opmærksomme på det.
- Man skal være diplomatisk, have indsigt
- Se på elevens baggrund
- Ikke såre eleven
- De kan være grænseoverskridende for vores elever, at man beder dem om f.eks at gå i bad
- Det kan virke grænseoverskridende, at skulle bede et andet (næsten) voksent menneske om, at gå i bad.
- Det kan godt være grænseoverskridende, at fortælle en elev at han/hun trænger til et bad, men det er en del af vores job at opdrage eleverne på den måde, og hvis ikke vi gør det, hvem gør så?
- Vi overtræder ofte den private sfære. Vi forsøger at få dem til at leve op til vores normer.
- Der er mange og kan for nogle være grænseoverskridende at påtale. Mener dog, at det er naturligt og en selvfølge, at skolen har en opgave i at planlægge, strukturere og tage højde for dilemmaer, så målet nås og eleverne bliver bedre.

Er hygiejneproblemet/udfordringen mere udtalt hos vores elevgruppe end andre? Eller er det en ungdomskultur generelt?

- Helt klart mere udtalt hos vores elevgruppe.

- Mere udtalt hos vores elever.
- Tror problemet ligger hos vores elevgruppe, da de er sent udviklede og mange på niveau med 5 årige som stadig lærer at vaske sig selv.
- Jeg har en opfattelse af, at det er vores elevgruppe, der har større problemer med hygiejnen, end de fleste unge mennesker på deres alder.
- Noget hænger sammen med at de er teenagere, men det er især pga den gruppe de nu er, og de udfordringer, der følger med det.
- Ja, hos svagt begavede er der et generelt problem.
- Klart mere udtalt hos vores elevgruppe. De har behov for mere hjælp og træning.

Er dagligdagen på Østergård indrettet på en måde, der understøtter muligheden for den gode hygiejne, eksempelvis elevens skema?

- Et "omsorgs-team" bruges andre steder. Det er svært at finde tiden. En lille idé: Alle kontaktlærere har 3-4-5 elever. Overskueligt for alle. (Stadig kontakt-makkerteams, til blandt andet sparring, vikar etc.).
- Der er ikke nok fokus på dette, det er for presset.
- Der mangler badefaciliteter og tørrefaciliteter
- Ja, det synes jeg, da der er sat tid af flere gange om dagen til hygiejne.
- Det bør være muligt, hvis man gerne vil, at gå i bad dagligt og finde tiden til det. Det handler om lysten til det.
- Ja, der er gode nok muligheder for det, men det kan være svært at følge personligt op på det.
- Nej, der er ikke indlagt tid i skemaet til at følge op på hygiejneproblematikken.
- Nej, nok ikke helt. Det er efter min opfattelse, alt for meget op til eleven selv, at skulle huske og finde tid i dagligdagen osv. Et ønske kunne være at sørge for bedre træning, bedre tid samt mere faste og tydelige rammer.

Konkrete eksempler

En elev kommer på dit liniefag med strittende fedtet hår og du fornemmer at han/hun ikke har børstet tænder.

Hvad gør du i den konkrete situation?

- Beder dem om at børste tænder o.s.v.
- Sender i bad, beder om at børste tænder...
- Trækker eleven til side, snakker med eleven om hvorfor eleven ikke nåede badet efter morgenmotion, og efterfølgende får eleven lov til at gå i bad.
- Taler med dem om, hvor det gik galt, beder dem om at børste tænder mm.

- Det kommer an på, hvem eleven er. Men jeg sender eleven op at børste tænder med det samme.
- Det bliver påtalt og vedkommende får besked på at gøre det i pausen.

Er eleven typisk medspiller/modspiller her?

- Det kommer an på situationen.
- Medspiller
- Eleven er gerne medspiller og går i bad.
- Som regel er eleven medspiller, og gør hvad der skal gøres. Jeg har også eksempler på det modsatte, hvor en elev siger, at det vil han ikke, og at han ikke kan se hvorfor man skal børste tænder f.eks. Jeg har også tidligere haft en elev, der bare ikke ville gå i bad. Så har man et problem, da man jo ikke fysisk kan få et andet voksent menneske i bad!
- Det kommer an på, hvem elever er.
- Ofte siger eleven "ja ja", og derefter glemmer det.
- Medspiller

Hvad er mulighederne i situationen og kunne du ønske dig andre muligheder?

- Ønske: at der var mere fokus i starten af skoleåret.
- Man skal bede vedkommende om at gå i bad og skifte tøj. I hvert fald nogle gange, andre gange er det bedre som kontaktlærer, hvis det er et gennemgående tema.
- Man mangler konkret tid til opfølgning.
- Det må være kontaktlærerens opgave at spotte beskidte elever til morgensamling.
- Synes at muligheden er i orden, men at der forebygges, så det ikke sker hver dag.
- I de situationer, hvor eleven ikke selv går i bad, har jeg svært ved at se, at vi som kontaktlærere har tid til at hjælpe.
- Hvis man er to lærere på liniefaget, kan den ene gå med eleven, men det gør vi kun i praksis, hvis det er vores egne kontaktelever.
- At gøre det diskret er vigtigt, og at efterfølge med forklaring og eventuelt instruktion.
- 95% af gangene lykkes det at få eleven til at forstå og handle på det.

Du har aftenvagt og en elev lugter kraftigt af sved og hans/hendes bluse er tydeligvis brugt mange dage.

Hvad gør du i den konkrete situation?

- Prøver at få eleven i bad og skifte tøj.
- Snakker med eleven om, at eleven har svedt meget i dag, og man kan lugte det, selv om eleven måske ikke selv kan. Laver aftale om, at eleven går i bad og tager rent tøj på. Og om eleven evt. mangler hjælp til tøjvask.

- Beder eleven skifte.
- Beder eleven gå i bad og skifte tøj.
- Siger, at vedkommende skal gå i bad, og skifte tøj plus forklaring.

Oplever du at du har mulighed for at følge situationen til dørs ?

- Konfrontere eleven og spørger indtil manglende tøjskift osv. Vi har fokus.
- Jeg synes det er svært at få tid til at følge sådan en situation til dørs,- der er mange opgaver i løbet af en dag.
- Egentlig ikke. Der er mange arbejdsopgaver på en aftenvagte.
- Ofte er aftenvagten besat med opgaver, så man når ikke at følge det op.
- Nej, men forventer at kontaktlæreren er opmærksom og handler på det – både hvad angår træning, info osv. Jeg har altid mulighed for at skrive til kontaktlærerne og forventer derefter at der bliver taget aktion på det.

Bilag 2

Spørgsmål til 2. og 3. års elever og deres huslærere.

Samlet spørgsmål, besvarelse og opsamling fra eleverne. Svarene er angivet med værdier og med svarformuleringer. Antal besvarelser er angivet i parentes. Ikke alle har svaret på alle spørgsmål, og enkelte har svaret to svar til et spørgsmål.

Lærernes spørgsmål, svar og opsamling er skrevet med rødt. De otte svar er gengivet enkeltvis fra A – H.

1. *Hvor ofte går du i bad på Østergård? (Sæt ring om dit svar).*

Flere gange om dagen (**5 elever**) (**(2 har svaret to steder)**) - én gang om dagen(**7**) (**(2)**) - 2-3 gange om ugen(**3**) – 1 gang om ugen (**2**) - aldrig. (**1**) – det skifter – nogle gange **20 besvarelser i alt**

Opsamling: 60% af eleverne bader én gang om dagen eller oftere.

Hvad tænker du som lærer? Er det dit indtryk, at 12 af eleverne bader 1 eller flere gange om dagen?

A - "En del af vores elever har en ok hygiejne-skal måske påmindes, men ok. En lille gruppe har brug for en massiv og vedvarende indsats fra os.

B - ift 2. års elever passer det meget godt- de er generelt bedre til hygiejne end 1 års elever- nogle bader ikke hver dag

C - Ja

D - Nej – umiddelbart ikke

E - 60% der går i bad hver dag lyder af mange. Jeg tror kun det er en eller to fra vores hus der går i bad hver dag, men er ikke sikker.

F - "Aller højst" 12 – ja

G - Generelt set et svært spørgsmål- Svært, at have overblik over de andre huse, men i xx har vi én elev der kæmper med personlig hygiejne

H - Ja, det gør det. (12 ud af 20).

Opsamling: "Lærerne mener at elevernes svar stort set svarer til deres opfattelse, men at 12 elever der bader 1 eller flere gange om ugen er maksimum. (det vil sige 40% der ikke gør- red.)

2. *Hvordan er badeværelset? På en skala fra 1 – 10 (sæt ring om dit svar).*

1 2 3 4 **(2)** 5**(2)** 6 7**(7)** 8**(4)** 9**(1)** 10 **(5)** **21 svar**

(skriv hvis der er noget der mangler).

- Mangler varmt vand
- Intet
- Afkalkning/ny bruser

Opsamling: 25% er meget tilfredse – 20% under middel – 45% samlet set over middel tilfredshed.

3. *Har du brug for at bade andre steder? Ja (2) Nej (19) 21 besvarelser*

4. *Er der forskel på hvordan du bader på Østergård og der hjemme? Hvis ja -hvordan?*

(Opsamling: Lidt over halvdelen synes, der er en forskel – forklaringerne er personlige og fremgår af nedenstående.)

-nej (11 besvarelser)

-jeg har mere tid til det derhjemme

-ja fordi derhjemme bliver jeg ikke forstyrret

- det skal gå hurtigt

-Der er mere rent og vandet varmere

-Ja jeg kan bedst lide at bade derhjemme

-Derhjemme er der mere rent – ellers er et bad jo et bad

-mere rent derhjemme

- Har mere tid derhjemme

- Bader mindre når jeg er derhjemme

- Bruger længere tid på at gå i bad derhjemme

(3 ej besvaret)

5. *Har du tid nok til at bade om morgenen? Ja (9) Nej (9)*

6. *Har du brug for at lærerne sender dig i bad, For at huske det? Ja (1) Nej (19)*

Har du som lærer brug for at sende elever fra husene i bad? Stemmer elevernes svar overens med din opfattelse?

A: ja- ok i hus xx, her har vi brug for én elev som har brug for lidt guidning- tænker badeforholdene er ok i husene, men ikke så optimale i hovedbygningen. Det med roen gør sig gældende for nogle elever ex Vera og Kurt ol (en ny lidt tungere elevgruppe som også kommer til udtryk her

B: Den procentielle fordeling passer rigtigt ift besvarelsene

C: Nogle gange med enkelte elever

D: Jeg sender jævnligt 2 ud af 6 elever fra husene i bad (xx) eleverne har ikke altid selv et realistisk billede af om de trænger til et bad dagligt.

E: Jeg synes, de selv klarer det fint – ja svaret stemme overens med min opfattelse

F: Sjældent / ja

G: En enkelt elev skal mindes om det, men ellers er de meget selvhjulpne i hus xx

H: Ja, nogen gange- oftest er det om morgenen ved undervisningsstart- hvis jeg konstaterer, at eleven møder uvasket og søvndrukken op til undervisning.

Opsamling: Overvejende enighed om elevernes besvarelse, at få skal sendes i bad.

7. *Har du har brug for at lære hvordan man bader- af en lærer ?* Ja (0) Nej (20)

Er der elever der kunne have glæde af at få "badeundervisning"- eller klarer de det selv?

Hvad er dit subjektive indtryk?

A: ja, nogle få- helt klart som en del andre basale ting

B En eller to vil have glæde af nærmere guidning? er hvordan

C tror godt de fleste elever i husene ved hvordan man bader

D: jeg tænker absolut at nogle ku ha glæde af at en lærer viser hvordan man bader

E: de klarer det fint selv – en skal have hjælp til at pudse briller

F: der er helt klart elever der kunne have glæde af kursus og vedligeholdelse

G: Jeg ved, at flere af drengene ikke ved hvordan man bader. (god anledning til at få uv i badning

H: Nej- det tror jeg ikke de skal have- Nogen elever skal blot lære at starte dagen med et bad og en tandbørste

Opsamling: Lærernes svar afhænger sikkert af den konkret gruppe, men sammenholdt med elevernes svar er der ikke enighed

8. Er der lærere der har sendt dig i bad? Ja (3) Nej (15)
 Hvis ja:
 Var det en linjefagslærer? Kontaktlærer? (3) Andre? _____
9. Hvad synes du om at lærerne sender dig i bad?
 Det bliver jeg sur over
 Ved ikke – var mærkeligt
 Det er Ikke godt
10. Skifter du tøj når du har været i bad? Ja (16) Nej Nogen gange. (1)

Hvad tænker du som lærer? Skifter eleverne tøj?

A: Nej og her skal vi nok sætte tydeligt ind med guidning

B: Nogle ja – 1 ud af seks kunne have glæde af et "kursus"

C: ja- de fleste gør

D: egentlig ja , men også nogle der ikke gør- skøn 15 ud af 70 skifter ikke tøj

E: nogle skifter nok ikke tøj efter bad, men de fleste ser ok soignerede ud

F: ikke tit nok

G: Svært at overskue. Problemet er tydeligere i hovedbygningen,

H: Nogen elever ikke så ofte- samme elever som skal lære bad og tandbørste at kende.

Opsamling: Afhængig af hvilket hus lærerne er tilknyttet, men overordnet ikke helt overensstemmelse mellem elevernes og lærernes opfattelse.

11. Har du været generet af at andre elever ikke har været i bad? (**ikke rigtigt**)

0 (1) 1 (10) 2 3 (1) 4 5 (3) 6 (1) 7 8 9 (1) 10 (2)

Opsamling: Vi er i tvivl om hvorvidt svarene stemmer overens med talbedømmelserne – hvorvidt 0 og 1 er opfattet som "nej", eller om det er 9 og 10 der er nej-

12. Er det anderledes at bade i år end da du var 1. års elev? Hvis ja- Hvordan?

Nej – (3)

Bedre, da man bader alene – mindre stress end sidste år

Bedre i hus end i svømmehal

Man kan gå alene

Mere ro/ privat liv (2)

Kan bedre lide det nu

Man er alene

Piger og drenge deler bad

Mere ro i huset

Jeg kan være mig selv

piger og drenge deler samme bad

Jeg kan være mig selv når jeg går i bad

Man er alene

Ja (3 uden begrundelser)

Opsamling: Tydelig større tilfredshed med at bade i hus end i hovedbygningen. Det tyder på at det er kvalitativ forskel på dette.

13. Hvis vi spurgte din Kontaktlærer tror du så, at de synes, at du går ofte nok i bad?

Ja (16) Nej (2) Måske (3)

Hvad synes du som lærer? Bader eleverne ofte nok?

A: Badning ok, undtagen en mindre gruppe – Tror det er en mere generel guidning i almen hygiejne en grp af vores elever har brug for- tandbørstning tøjskift etc

B: nej – 2 ud af seks bader ikke hver dag

C ja. Det vil jeg mene

D ligesom med tøjskift tænker jeg at de fleste går i bad, og så er der stadig en del der ikke gør ofte nok – (anslået 20 d af 70)

E: ja det mener jeg – (i vores hus)

F: ville være glad hvis de badede mindst 1 gang dagligt

G: Igen i hus xx har en enkelt elev et tydeligt problem, men generelt set (lugtet) er der masser af elever der ”glemmer” badet efter eks morgenmotion

H: Både ja og nej- samme lille grp der ikke bader og skifter tøj

Opsamling: Eleverne mener overordnet, at deres K lærer er tilfreds med badningen, men det er k-lærerne kun delvist.

14. Hvor ofte børster du tænder?

Flere gange om dagen (**9**)- én gang om dagen (**5**)- 2-3 gange om ugen (**3**) –1 gang om ugen - aldrig

Når jeg husker det

Opsamling: 14 ud af 17 børster tænder mindst én gang dagligt-

15. Renser og klipper du negle?

Ja (**15**) Nej (**2**)

Hjemme (**2**)

Hvad vurderer du som lærer? Renser og klipper eleverne negle?

A Ej besvaret

B 50/50

C: Nogle gør – andre ikke - nogle spørger om hjælp.

D: Mange har en dårlig hånd og fodhygiejne- beskidte og uklippede negle- og de tænker ikke om de piller næse og spiser samtidig

E: Det kunne ske oftere med negle klipning

F: Det tror jeg bestemt ikke

G: Det har jeg desværre intet overblik over

H: Hvis de beder om hjælp til dette så ja

Opsamling: *Ikke overensstemmelse mellem elevernes svar og lærernes opfattelse-*